

إذا قال يهكيتى و پارتى قال خەلکى كوردستان

مهجید دلنىا

دواي ئەوهى مەسەلهى نوسىنهوهى دەستوور بە بن بەست گەيشت، بۆ دەربازبۇون لەو قۇناخە سەرانى لوتكە سیاسىيەكانى عىراق بەرھو بەخدا بەرىكەوتن، تا دەلاقەيەك بۆ رەشنووسى دەستوور بىۋىزىنەوهى كە قەيرانى تىكەوتتۇو.

لەسەركىرىدىيەتى سیاسى كوردستانىشەوهى، جگەلەوانەمى بەخدا، وەفدىك بەنۇينەرايەتى بەرىزمەسعود بارزانى وەك سەرۆكى هەرىمە كورستان، بەرھو بەخدا چۈن.

بارزانى لە كوردستانەوهى، لىدوانى ئاگراوى دەدا ورايىگەيىاند كە ئەوان لەھىچ مافىكى خەلکى كوردستان پاشەكىشە ناكەن. خالى هەر گرنگ ئەوهبوو كە لە قىسەكانىدا واي نىپشاندا كە ھەرگۇرانىك ھەبىت لەو ماغانەى ئەوان بۆ خەلکى كوردستان دىياريان كردۇوه، ئەوه ئەوان دەگەرىيەنەوه بۆ پەرلەمانى كوردستان و خەلکى كوردستان. لەئاست ئەو ھەموو گۇرانكارييە كە بەسەر داواكانى ئەواندا ھات وشتى واهاتە پېش، كە 180 پەھ پىچەوانەمى خواستەكانى خەلکى كوردستان بۇو. كەچى بارزانى و سەرانى كورد وەك پىشەي ھەمېشەيىان بۆ تاكە يەك پېسىش نەگەرانەوه بۆ خەلکى كوردستان. بەمانايەكىتەر ئەمجارەش لەگەل خەلکى كوردستاندا، بەلىنەكانى خۆيان نەبرەتسەر.

لەوهش گەرى كە ئەمجارەش ئەمەريكا لەم گەمەي دەستوورەدا چۈن پىشى كوردو ھىزە عەلمانىيەكانى شكاندۇلە دواستەكانى نوسىنهوهى دەستووردا، چۆكى دادا بەوهى قەيدى نىيە كە ئىسلام سەرچاوهى سەرەتكى ياسادانان بىت. كورد وەك ئەو خالىيان بەرازىبۇونى ئەمەريكا دۇراند. كەچى لەبەرامبەر ئەوهدا، نەھاتن خالىكىتەر زىندۇو بەنەوه، كە پىدا بىگرى لەسەر ئەو خواستانەى بۆي چۈن يان بۆيان نەچەسپابۇو، كە دەكى ئىدارىكىرىدىنى سەنورەكانى كوردستان وەك نەمۇنەيەك بىت.

سەرانى كورد ئەگەر دوور مەودا بىانروانىيابا، بەبروای من دەبۇو قورسايى خۆيان بخستايەتە سەر دىاريكتىنى بەندىك بۆ رېفاندۇمى خەلکى كوردستان، بەوهى رۆزىك بىت لە عىراقدا بىمېنەوه ياخىبىنەوه بەلام ئەم خالىيان تەنبا وەك فشار بەكارهەتىناوه. كەچى ئەوان قورسايى خۆيان خستە سەر ئەوهى ناوى دەولەتى عىراق وشەي فيدرالى پىوهبىت يا نا، ياخىبىت يا نا، ياخىبىت ئەمەريكا ياسادانان بىت يا نا. كەچى ئەمانەش لە ناوهرۆكدا گرنگن، بەلام كىشەكە ئەوهبوو بەرەنجامى ئەوانەش ھىچى بەويىستى وان نەبۇو. ياخىبىت ئەمەريكا زمانى كوردى زمانى فەرمى بىت لەھەموو عىراقدا. ئاخىر عەرەبىكى بەسرە چ پىوهبىت بە زمانى كوردى هەيە. كەچى ئەمە گوايى چەسپاوه، بەلام من دەنیام ئەمە جگە لەمەرەكەبى سەر كاخەز ھىچقىتە نابىت. جگە لەوهش تاماون تايىتلى سەر دووكانىكى بەسرە بە زمانى كوردى نابىيەن. لە موسىل لەسەر نوسىنى كوردى خەلک سەرددەبرن، كەچى ئەوان بەتەماي چەسپاندىن لە ھەموو عىراقدا.

ئەم نوینەرانەی کورد کە سەرۆکی هەریمی کوردستانیشیان لەگەلە، دەستووریان ئىمزاکرد. ئەم بەپیّى قاىلبه حىزبىيەكە و حىساباتە ماتماتىكىكەی کوردستان، مادام ئەوان لەبەخدا رازىبۇون، كەواتە بى مەرج سەرکردايەتى هەردوولا رازىن. كە سەرکردايەتى رازىبۇون پەرلەمانىش كە لە زۆرىنەی ئەمان پىك ھاتووه. كەواتە ئەۋىش بى مەرج رازىيە. ئەو سەرەرای ئەوهى كە بەپیّى سايىتى پەيامنىڭ بارزانى بە نامەيەك داواى كردووه، كەپەرلەمانى کوردستان دەنگ بەم دەستوورە بىدات. ئەم داوايى بارزانى ئىحراج كردن و دەستوەرداňە لە كارى پەرلەماندا. گەرچى بارزانى زۆر دلىيائى لەوهى مادام ئەوان لەبەخدا، رەزامەندىيان لەسەر ئەو دەستوورە داوه. ئەو مەحالە پەرلەمان بتوانىت، دەنگى بۇ نەدات. گەر قەرارە پەرلەمانىش ھەلبىزىرەداوى خەلک بىت و زۆرىنەی خەلکىش دەنگى بۇ دوو زلھىزبەكە دابىت، كەواتە پېش ئەوهى ئەو دەستوورە بخريتە بەر دەمى خەلکى كوردستان ئەنجامەكەي لە ئىستاوه رۆشىنە. ئەو دەستوورە بەو ھەموو كەمۈرىيەوە مادام نوینەرانى كورد لەبەخدا قبولييان كرد. بى سى دوو جەماوەرەكەي يەكىتى و پارتى قبولييانە. كەواتە ئەو دەستوورە لە سەدا سەد دەبىتە قبولكراو بەناوى خەلکى كوردستانەوە. بەم حىساباتە ماتماتىكىيە بىت، وەك چۈن مەرحوم دەبىوت اذا قال صدام قال العراق، ئىيمەش تا ماوين دەبىن بلىيەن اذا قال يەكىتى و پارتى

قال خەلکى كوردستان.

2005_8_24

diyako_8@hotmail.com